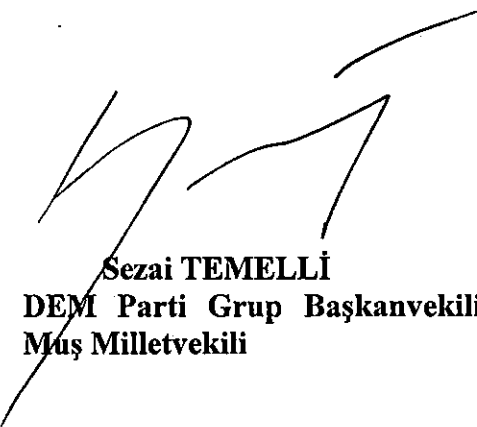

Sayı : 4288
Tarih : 07.02.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

6 Şubat 2023'te Maraş merkezli yaşanan depremle sebebiyle resmî açıklamalara göre 11 ilde 53 bin 537 kişi hayatını kaybetmiş, en az 107.000 kişi yaralanmış, binlerce kişi ise hayatına engelli olarak devam etmek zorunda kalmıştır. Yine 160 binden fazla binanın yıkıldığı veya kullanılmaz halde olduğu kamuoyuna yapılan açıklamalara yansımıştır. Depremi üzerinden bir yıl geçmesine rağmen depremzedelerin yaraları sarılmamış, başta barınma olmak üzere hiçbir sorunları çözülmemiş, tam tersi depremzedelerin sorunları derinleşerek artmıştır. 6 Şubat Maraş Pazarcık ve Elbistan merkezli gerçekleşen depremlerden kaynaklı devam eden sorunlara kalıcı çözümler bulunması, depremzedelerin mağduriyetlerinin giderilmesi ve olası depremlere karşı gerekli çalışmaların yapılması amacıyla genel görüşme açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sezai TEMELLİ
DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

Gülüstun KILIÇ KOÇYİĞİT
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de 11 ili ağır bir şekilde etkileyen 6 Şubat 2023 Maraş Pazarcık ve Elbistan merkezli depremlerde resmi rakamlara göre 50 binden fazla insan yaşamını yitirmiş ve on binlerce bina yıkılmıştır. Depremi üzerinden bir yıl geçmesine rağmen başta barınma olmak üzere, sağlık, eğitim, kayıp çocuklar, kadına özgü sorunlar, hijyen, ekonomi gibi birçok sorun çözülmemiş ve bu çözülmeyen sorunlar depremzedelerin acısının ilk günü gibi tazeliğini korumasına yol açmıştır.

Depremlerin üzerinden bir yıl geçmesine rağmen deprem bölgelerinde enkaz kaldırma çalışmaları tamamlanamazken, ağır hasarlı birçok yapının yıkım işlemlerine başlanmamış, barınma sorunu çözülmemiştir. Hala yüzbinlerce kişi çadır ve konteynirlarda insani olmayan koşullarda yaşam mücadelesi vermektedir. Çadır kurulan sahaların zemin özellikleri, çadırların birbirine olan yakınlığı, ısınma olanaklarının yangın riskine yol açması, içme suyu erişimindeki sınırlılık, tuvalet, banyo, çamaşır yıkama olanaklarının yetersizliği ve atık bertaraf sisteminin olmaması yaşam ve sağlık hakkı ihlallerine yol açıp beraberinde birçok soruna sebep olmaktadır.

Depremzedelerin ilk günden bu yana sağlık hizmetine erişememesi, sağlık hizmetinin kesintisiz bir insanlık krizine dönmesine sebep olmuştur. Birçok hastane binasının depreme dayanıksız olduğu bilinmesine rağmen kapatılmamış/güçlendirilmemiş olması depremzedelerin hastanesiz kalmasına ve basit müdahale ile kurtarılabilecek nice hastanın kaybedilmesine sebep olmuştur. Aile Sağlığı Merkezleri hâlâ konteynerlerde hizmet vermekte; hastalar soğukta uzun süre sıra beklemektedir. Üçüncü basamak sağlık hizmeti ise verilememektedir. Hastaların takip ve tedavileri aksamakta, hastalar başka ilçe/ illere yönlendirilmektedir

6 Şubat depremlerinin ardından sorulan en önemli sorulardan birisi kayıp kişi sayısıdır. Deprem bölgesinde birçoğu çocuk olmak üzere, halen akıbeti belirsiz çok sayıda kişi mevcuttur. Kayıp yakınları, bir yandan acılı bir bekleyiş içerisinde kişisel çabalarla yakınlarını ya da mezarlarını bulmaya çalışmaktadır. Depremi üzerinden bir yıl geçmesine rağmen, sağ olarak kurtulmuş ve yakınlarından ayrı düşmüş çocukların sayısı, durumları ve akıbetleriyle ilgili net ve şeffaf bilgiler hâlâ yetkili kurum ve bakanlıklar tarafından paylaşılmamıştır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bu konuda Mayıs seçimleri öncesi ve sonrasında birbirinden farklı açıklamalar da bulunmuştur.

Ayrıca deprem bölgesinde enkaz kaldırma çalışmalarında zararlı organizmalar ve asbest tozunun salınımı endişe verici boyutlara varmıştır. Kentte yeniden yaşamlarını kurmaya çalışan yurttaşlar için asbest salınımı, hava kirliliği, kalp ve solunum sistemi hastalıkları başta olmak üzere çok sayıda sağlık sorununa yol açmaktadır. Yıkımlar nedeniyle temiz havaya erişim neredeyse imkânsız bir hal almıştır. Depremi ardından büyük bir ekolojik yıkım da yaşanmıştır. Hatay’daki Dikmece örneğinde gördüğümüz üzere, tarım arazilerine sığınan depremzedelerin elinden acil kamulaştırmayla arazileri, zeytinlikleri alınmıştır. Bölgede hazine arazileri olmasına rağmen ısrarla Dikmece köyünde yaşayan Alevi halka ait zeytinliklerin kamulaştırmaya çalışmanın altında demografik hesapların olduğuna dair ciddi şüpheler söz konusudur.

İnsan Hakları İzleme Örgütü 2 Şubat 2024 tarihinde yaptığı açıklamada 6 Şubat depremlerinde yıkılan binalarla ilgili iddianameleri ve haberleri incelediklerini, avukatlarla görüştüklerini ifade etmişlerdir. Görüşmeler sonrasında, edindikleri bilgiler doğrultusunda, hükümetin yıkılan binlerce kusurlu binadan kamu görevlilerinin de sorumlu tutması gerektiği, bu konuda yükümlü olduğu sonucuna varmışlardır. Depremi ardından müteahhitler, yapı denetçileri ve teknik personel hakkında açılan davaların duruşmaları geçtiğimiz aylarda başlamasına rağmen henüz güvenli bina standartlarının çok altında kalan sayısız inşaat projesini onayladıkları veya deprem riskinin yüksek olduğu bir bölgede yapısal sorunları olduğu bilinen binalarda yaşayan insanları korumak amacıyla önlem almadıkları için ceza alan tek bir kamu görevlisi, seçilmiş belediye başkanı veya belediye meclisi üyesi olmamıştır. Sadece yereldeki kamu görevlileri değil, Gölcük depreminden sonra sadece deprem için harcanmak üzere toplanan vergilerden toplanan 86 milyar TL'yi deprem için kullanmayıp otoyol, köprü için kullandığını ifade eden iktidar yetkilileri de sorumludur. Zira bu paralar deprem risklerini azaltacak önleyici faaliyetler için kullanılmış olsaydı belki bugün bu kadar can kaybı yaşanmayacaktı. Bu cezasızlık durumu hem depremzedelerin ikincil bir acı yaşamasına hem de yeni felaketlerin yaşanmasına neden olmuştur.

Nitekim 6 Şubat 2023 Maraş merkezli deprem ve akabinde açığa çıkan durum göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'nin deprem kuşağında bulunan bir coğrafya olmasına rağmen, deprem öncesi ve sonrasına dair eksikliklerinin hala giderilmediği görülmektedir. Deprem bölgesinde hala çok yönlü sorunlar devam etmektedir. Bununla birlikte bölgede yaşayan halk kaderine terk edilmiş ve unutulmuştur. Özellikle seçimler sonrası belediyeler, kamu kurumları ve gönüllü kuruluşların dayanışma ve destekleri çok sınırlı düzeylere gerilemiştir. Her daim deprem gerçeğiyle yüz yüze olan bir ülkede sıradaki deprem kentlerimizde gerçekleşmesi muhtemel görünen afetler öncesinde daha fazla tedbir alınabilmesi için 6 Şubat depremleri, yarattığı mağduriyetler ve çözüm arayışları asla gündemden düşürülmemelidir.